

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG Ở QUẬN NINH KIỀU, THÀNH PHỐ CẦN THƠ

Trần Minh Xuân

Học viên cao học, Trường Đại học Đồng Tháp, Việt Nam

Email: tm_xuan.c3chauvanliem@cantho.edu.vn

Lịch sử bài báo

Ngày nhận: 14/11/2024; Ngày nhận chỉnh sửa: 25/12/2024; Ngày duyệt đăng: 30/12/2024

Tóm tắt

Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh là rèn cho học sinh có được những hành vi lành mạnh, giúp học sinh có kinh nghiệm trong cuộc sống và hình thành ở học sinh các giá trị văn hoá con người trong thời đại hiện nay, tạo cho học sinh nền tảng vững chắc khi chuyển qua một môi trường mới và quan hệ mới. Để có cơ sở cho các trường trung học phổ thông trên địa bàn quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh có tính khả thi, chúng tôi đã tiến hành đánh giá thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tại 4 trường trung học phổ thông trên địa bàn quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ thông qua việc khảo sát ý kiến cán bộ quản lý, giáo viên, phụ huynh và học sinh bằng phiếu hỏi theo thang đo Likert 5 mức độ. Kết quả khảo sát cho thấy, công tác quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trung học phổ thông trên địa bàn trong thời gian qua đã được quan tâm và đạt được nhiều kết quả nhất định; tuy nhiên, vẫn còn có những điểm tồn tại và hạn chế cần phải giải quyết, khắc phục góp phần nâng cao chất lượng giáo dục trung học phổ thông ở địa phương trong thời gian tới. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất 07 biện pháp nhằm góp phần nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tại các trường trung học phổ thông quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ.

Từ khóa: Quản lý, Giáo dục kỹ năng sống, Học sinh trung học phổ thông.

DOI: <https://doi.org/10.52714/dthu.13.03S.2024.1440>

Trích dẫn: Trần, M. X. (2024). Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ. *Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp*, 13(03S), 339-349. <https://doi.org/10.52714/dthu.13.03S.2024.1440>.

Copyright © 2024 The author(s). This work is licensed under a CC BY-NC 4.0 License.

**MANAGEMENT MEASURES FOR LIFE SKILLS
EDUCATION ACTIVITIES FOR HIGH SCHOOL STUDENTS
IN NINH KIEU DISTRICT, CAN THO CITY**

Tran Minh Xuan

Postgraduate, Dong Thap University, Cao Lanh 870000, Vietnam

Email: tm_xuan.c3chauvanliem@cantho.edu.vn

Article history

Received: 14/11/2024; Received in revised form: 25/12/2024; Accepted: 30/12/2024

Abstract

Managing life skills education activities for students involves equipping them with healthy behaviors, helping them gain life experiences, and fostering cultural and human values relevant to the current era. This process provides students with a solid foundation to transition to new environments and relationships. To provide a basis for proposing feasible measures for managing life skills education activities for high schools in Ninh Kieu District, Can Tho City, we conducted an assessment of the current management status of life skills education activities in four high schools in the district. It involved surveying the opinions of administrators, teachers, parents, and students using a 5-level Likert scale questionnaire. The survey results indicate that the concerned task in the district has received attention and achieved certain outcomes. However, there are still existing limitations and shortcomings to be noted. Based on these findings, this paper proposes seven measures for improvement on the related issues.

Keywords: *High school students, life skills education, management.*

1. Đặt vấn đề

Mục tiêu của nền giáo dục nước ta hiện nay không chỉ tập trung “dạy chữ” cho thế hệ trẻ mà còn quan tâm đúng mức đến nhiệm vụ “dạy người”. Con người không chỉ được đào tạo có tri thức mà còn được giáo dục về đạo đức, lối sống, biết sống đúng, sống đẹp, sống có ích, không những cho bản thân mà còn cho gia đình, cộng đồng, xã hội; có kỹ năng sống, có ý thức tự bảo vệ bản thân trước các tác động xã hội (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2022). Hiện nay, thực tế cho thấy học sinh trung học phổ thông đang phải đối mặt với nhiều vấn đề nan giải, nếu các em thiếu kỹ năng sống hoặc không có biện pháp ứng phó phù hợp sẽ dễ dẫn tới hậu quả nghiêm trọng cho chính bản thân các em, kể cả xuất hiện hành vi tự tử (Duong, 2023). Do đó, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh phổ thông là một trong những nội dung quan trọng nhằm giúp các em rèn luyện kỹ năng ứng xử thân thiện trong mọi tình huống; hình thành thói quen và kỹ năng làm việc theo nhóm, kỹ năng hoạt động xã hội, thói quen rèn luyện sức khỏe, ý thức tự bảo vệ bản thân trước các tác động từ bên ngoài. Quá trình giáo dục kỹ năng sống có ảnh hưởng đến tích cực đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách của mỗi học sinh (Ban Bí thư Trung ương Đảng, 2015).

Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (khoá XI) đã thông qua Nghị quyết số 29/NQ-TW ngày 4 tháng 11 năm 2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, trong đó có yêu cầu: “Đào tạo con người theo hướng có đạo đức, kỷ luật, kỷ cương, ý thức trách nhiệm công dân, xã hội; có kỹ năng sống, kỹ năng làm việc, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, công nghệ số, tư duy sáng tạo và hội nhập quốc tế” (Ban Chấp hành Trung ương Đảng, 2013). Mục tiêu đào tạo này cũng thể hiện nội dung triết lý giáo dục của thế kỷ 21 mà UNESCO đặt ra: “Học để biết, học để làm, học để tồn tại và học để cùng chung sống” (Delors et al., 1996).

Trong những năm qua, Bộ Giáo dục và Đào tạo (đã rất quan tâm chỉ đạo thực hiện công tác giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường. Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo, hướng dẫn, quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống như Thông tư số 04/2014/TT-BGDĐT ngày 28 tháng 02 năm 2014 về việc Ban hành Quy định Quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống và hoạt động giáo dục ngoài giờ chính khóa (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2014), Công văn số 463/BGDĐT-GDĐT ngày 28 tháng 01 năm 2015 về hướng dẫn triển khai thực hiện giáo dục kỹ năng sống tại các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông, giáo dục thường xuyên và giáo dục chuyên nghiệp và gần đây nhất là Công văn số 6759/BGDĐT-GDĐT về ngày 04 tháng 12 năm 2023 về “Tăng cường quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống và hoạt động giáo dục ngoài giờ chính khóa” trong cơ sở giáo dục mầm non và cơ sở giáo dục phổ thông công lập (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2023).

Để cụ thể hóa các nội dung chỉ đạo về công tác giáo dục kỹ năng sống cho học sinh; đồng thời, thực hiện chương trình giáo dục phổ thông mới đáp ứng mục tiêu “Chương trình giáo dục trung học phổ thông giúp học sinh tiếp tục phát triển những phẩm chất, năng lực cần thiết đối với người lao động, ý thức và nhân cách công dân, khả năng tự học và ý thức học tập suốt đời, khả năng lựa chọn nghề nghiệp phù hợp với năng lực và sở thích, điều kiện và hoàn cảnh của bản thân để tiếp tục học lên, học nghề hoặc tham gia vào cuộc sống lao động, khả năng thích ứng với những đổi thay trong bối cảnh toàn cầu hoá và cách mạng công nghiệp mới.” (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018), hiện nay, hầu hết các nhà trường đều quan tâm chương trình giáo dục kỹ năng sống lồng ghép trong chương trình học chính khóa của một số môn học trong các nhà trường phổ thông, áp dụng từ bậc tiểu học đến trung học phổ thông. Song song đó là các chương trình ngoại khóa cũng nhằm giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Cách làm này bước đầu đạt được những hiệu quả đáng khích lệ, phần nào nâng cao nhận thức và hành động của học sinh. Tuy nhiên, không phải tất cả các lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường trung học phổ thông hiện nay đều có nhận thức đầy đủ, đúng đắn việc giáo dục kỹ năng sống cho học sinh và không phải tất cả các hoạt động giáo dục kỹ năng sống đều được các trường tổ chức thành công và mang lại ý nghĩa thiết thực đáp ứng được yêu cầu giáo dục lối sống, hình thành kỹ năng sống

cho học sinh (Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Cần Thơ, 2022).

Thực tế cho thấy, một số trường tổ chức các hoạt động này vẫn còn mang nặng tính hình thức, theo trào lưu và đôi khi chỉ tổ chức cho có, chưa quan tâm đúng mức đến mục tiêu, ý nghĩa giáo dục của các hoạt động mà học sinh tham gia. Một số hoạt động, do không được chuẩn bị chu đáo, không có kế hoạch cụ thể rõ ràng, quản lý không chặt chẽ, chu đáo, đã không mang lại lợi ích cho người tham gia mà đôi khi còn có tác dụng ngược như các trường hợp học sinh tham gia các hoạt động nhưng không tuân thủ theo các quy định của ban tổ chức đã dẫn đến nhiều hậu quả như các tai nạn, thương tích, đuối nước... mà chúng ta đã từng chứng kiến trong thời gian qua. Vì vậy, làm thế nào để quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh, mang lại hiệu quả cao trong giáo dục lối sống, hình thành kỹ năng sống cho học sinh và có sức lan tỏa ra cộng đồng xã hội luôn là vấn đề mà các nhà trường quan tâm, đặc biệt là các trường trung học phổ thông. Bài viết này, thể hiện kết quả nghiên cứu thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ; từ đó, đề xuất 7 biện pháp quản lý làm cơ sở để các trường có thể nâng cao chất lượng và hiệu quả quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ.

2. Nội dung

2.1. Thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

2.1.1. Khái quát tổ chức khảo sát thực trạng

- Khách thể và địa bàn khảo sát: Để đánh giá đúng thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ, chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng phiếu trưng cầu ý kiến đối với 115 cán bộ quản lý, giáo viên, cán bộ đoàn; 123 cha mẹ học sinh và 233 học sinh ở 4 trường trung học phổ thông trên địa bàn quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ vào tháng 4/2024.

- Phương pháp khảo sát: Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi, phương pháp phỏng vấn.

- Cách thức xử lý số liệu khảo sát: Áp dụng phương pháp xử lý số liệu bằng thống kê toán học. Xử lý số liệu bằng phương pháp tính điểm trung bình (ĐTB), độ lệch chuẩn (ĐLC), xếp thứ bậc (Nguyễn & Phạm, 2013).

2.1.2. Đánh giá chung về thực trạng quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

a. Mặt mạnh

Thứ nhất, đồng thuận cao trong nhận thức về vai trò của kỹ năng sống: Hầu hết các nhóm cán bộ quản lý, giáo viên, cán bộ Đoàn, cha mẹ học sinh và học sinh đều có nhận thức tích cực về tầm quan trọng của kỹ năng sống, đánh giá cao các kỹ năng giao tiếp, tự hoàn thiện và thích ứng. Nhận thức đúng đắn này giúp xây dựng nền tảng vững chắc cho việc triển khai giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường.

Thứ hai, nội dung giáo dục kỹ năng sống đa dạng và hấp dẫn: Các hoạt động trải nghiệm và Đoàn - Hội nhận được sự đánh giá cao từ cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh, cho thấy hiệu quả tích cực trong việc rèn luyện kỹ năng sống. Hoạt động ngoài giờ cũng được học sinh và cha mẹ học sinh đánh giá cao, cho thấy tầm quan trọng của môi trường thực tiễn trong việc phát triển kỹ năng sống.

Thứ ba, phương pháp giáo dục linh hoạt và thực tiễn: Phương pháp sắm vai và trải nghiệm được đánh giá cao nhất trong các phương pháp giáo dục kỹ năng sống. Điều này cho thấy khả

năng tạo môi trường học tập gần gũi với thực tiễn, giúp học sinh phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề và tư duy sáng tạo.

Thứ tư, đội ngũ giáo viên và chương trình hỗ trợ tốt: Đội ngũ giáo viên, cán bộ Đoàn và cán bộ quản lý được đánh giá cao về năng lực chuyên môn, đồng thời chương trình, tài liệu giảng dạy kỹ năng sống được đánh giá phù hợp, khoa học, giúp học sinh dễ dàng tiếp cận và thực hành các kỹ năng sống cần thiết.

Thứ năm, sự phối hợp tích cực từ gia đình và cộng đồng: Gia đình và cộng đồng có sự đồng thuận cao trong việc hỗ trợ nhà trường, cùng với sự tham gia của nhiều lực lượng ngoài nhà trường, tạo môi trường thuận lợi cho giáo dục kỹ năng sống phát triển bền vững.

Thứ sáu, công tác chỉ đạo và lập kế hoạch triển khai đầy đủ: Việc lập kế hoạch giáo dục kỹ năng sống được đánh giá rõ ràng, cụ thể, đảm bảo phù hợp với điều kiện từng trường và đáp ứng yêu cầu giáo dục. Vai trò chỉ đạo của cán bộ quản lý được đánh giá cao, giúp định hướng và triển khai kỹ năng sống hiệu quả.

Thứ bảy, tính khoa học trong kiểm tra, đánh giá kỹ năng sống: Các trường đã xây dựng bộ khung tiêu chí đánh giá kỹ năng sống, giúp các hoạt động kiểm tra có tính thực chất hơn. Tần suất kiểm tra phù hợp góp phần đảm bảo chất lượng kỹ năng sống và hỗ trợ kịp thời cho học sinh.

b. Mặt yếu

Thứ nhất, sự khác biệt trong nhận thức về các mục tiêu và khái niệm kỹ năng sống: Một số cán bộ quản lý và giáo viên có sự khác biệt trong việc ưu tiên các mục tiêu, và một phần cha mẹ học sinh và học sinh có mức độ hiểu biết chưa đồng đều về khái niệm và ý nghĩa kỹ năng sống, gây trở ngại cho việc thực hiện chương trình nhất quán.

Thứ hai, thiếu sự đồng bộ trong tích hợp kỹ năng sống vào môn học chính khóa: Phương pháp tích hợp kỹ năng sống vào các môn học chính khóa có điểm số thấp nhất từ cả cán bộ quản lý và giáo viên, do gặp khó khăn trong việc gắn kết lý thuyết môn học với thực hành kỹ năng sống. Điều này làm giảm hiệu quả rèn luyện kỹ năng sống trong bối cảnh lớp học truyền thống.

Thứ ba, hạn chế trong phương pháp kiểm tra, đánh giá: Hình thức kiểm tra kỹ năng sống chưa đa dạng và thường thiếu tính khách quan, do cán bộ quản lý và giáo viên có sự khác biệt trong ưu tiên tần suất kiểm tra và tính khả thi của từng phương pháp. Điều này ảnh hưởng đến hiệu quả đánh giá thực tế của các chương trình kỹ năng sống.

Thứ tư, khó khăn trong phân công nhân sự và sử dụng nguồn lực: giáo viên đánh giá thấp hơn về tính phù hợp trong phân công nhân sự so với cán bộ quản lý, cho thấy bất cập trong việc phân bổ công việc theo năng lực thực tế của từng giáo viên, ảnh hưởng đến chất lượng tổ chức các hoạt động kỹ năng sống.

Thứ năm, kỳ vọng khác biệt về cơ sở vật chất: giáo viên đánh giá cao điều kiện cơ sở vật chất hiện có, trong khi cán bộ quản lý và cha mẹ học sinh có mong muốn đầu tư thêm, tạo ra sự khác biệt về kỳ vọng giữa các bên, gây hạn chế cho việc triển khai hiệu quả các hoạt động giáo dục kỹ năng sống.

Thứ sáu, chưa phát huy vai trò chủ động của học sinh trong kỹ năng sống: học sinh và cha mẹ học sinh đánh giá chưa cao các hoạt động Đoàn - Hội, cho thấy học sinh vẫn còn bị động trong việc tham gia các hoạt động tập thể. Mức độ chủ động của học sinh cần được cải thiện để nâng cao hiệu quả thực hành kỹ năng.

Thứ bảy, chưa tối ưu trong việc phối hợp với cộng đồng: cán bộ quản lý đánh giá cao vai trò phối hợp với cộng đồng trong kỹ năng sống, nhưng giáo viên lại gặp khó khăn trong việc

triển khai, dẫn đến hiệu quả thực tế chưa cao. Điều này phản ánh hạn chế trong việc tạo sự đồng bộ và hiệu quả trong hợp tác với các lực lượng bên ngoài.

c. Nguyên nhân của các mặt yếu

Thứ nhất, sự không đồng đều về nhận thức và vai trò: Một số cán bộ quản lý, giáo viên và cha mẹ học sinh thiếu sự thống nhất trong việc đánh giá tầm quan trọng của các mục tiêu và khái niệm kỹ năng sống, dẫn đến những bất cập trong quản lý và giảng dạy.

Thứ hai, hạn chế trong phân công và hỗ trợ nhân lực: Sự chưa đồng đều trong phân công nhiệm vụ và nguồn lực giáo viên còn diễn ra ở một số trường, làm ảnh hưởng đến chất lượng giảng dạy và tổ chức hoạt động kỹ năng sống.

Thứ ba, đầu tư cơ sở vật chất chưa đồng bộ: Sự khác biệt trong kỳ vọng về cơ sở vật chất giữa cán bộ quản lý và cha mẹ học sinh cho thấy cần sự đầu tư nhất quán và hợp lý hơn để đáp ứng nhu cầu của các bên.

Thứ tư, chưa phát huy hết vai trò cộng đồng và học sinh: Việc thiếu sự phối hợp đồng bộ với cộng đồng và sự chủ động của học sinh trong các hoạt động khiến việc triển khai kỹ năng sống chưa đạt hiệu quả tối ưu.

2.3. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

2.3.1. Biện pháp 1: Nâng cao nhận thức về vai trò và tầm quan trọng của quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống trong nhà trường

a. Mục đích và ý nghĩa

Biện pháp này nhằm tăng cường nhận thức sâu sắc và thống nhất về vai trò thiết yếu của quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống trong bối cảnh giáo dục hiện đại. Các thành viên trong nhà trường, bao gồm cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh và cha mẹ học sinh, cần hiểu rõ rằng việc quản lý tốt các hoạt động giáo dục kỹ năng sống không chỉ đóng vai trò quan trọng trong phát triển phẩm chất, năng lực toàn diện của học sinh, mà còn là yếu tố then chốt đảm bảo hiệu quả giáo dục.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- Tuyên truyền về giáo dục kỹ năng sống và vai trò quản lý thông qua các hội thảo, tọa đàm, và các buổi họp phụ huynh. Trong đó, các chuyên gia giáo dục kỹ năng sống có thể cung cấp kiến thức chuyên sâu và dẫn chứng thực tế về tầm quan trọng của quản lý giáo dục kỹ năng sống.

- Thiết lập hệ thống truyền thông trực quan như băng rôn, áp phích, bảng tin tại trường để lan tỏa các thông điệp về kỹ năng sống. Đồng thời, sử dụng các nền tảng số như mạng xã hội và website trường để đăng tải các thông tin về chương trình giáo dục kỹ năng sống.

- Tổ chức các hoạt động thực hành kỹ năng thông qua các buổi sinh hoạt ngoại khóa, chuyên đề về kỹ năng sống nhằm giúp học sinh, giáo viên và cha mẹ học sinh trải nghiệm thực tế và nhận thức rõ ràng hơn vai trò quản lý trong việc đảm bảo chất lượng giáo dục kỹ năng sống.

- Lập kế hoạch truyền thông chi tiết, tập trung vào vai trò của quản lý giáo dục kỹ năng sống trong việc định hướng, tổ chức và đánh giá các hoạt động kỹ năng sống. Tổ chức các hội thảo định kỳ với sự tham gia của chuyên gia giáo dục kỹ năng sống để chia sẻ kinh nghiệm quản lý và cung cấp minh chứng thực tế về hiệu quả của giáo dục kỹ năng sống khi được quản lý tốt.

- Tổ chức các buổi tọa đàm, hội nghị cha mẹ học sinh để phổ biến nội dung về vai trò quản lý trong giáo dục kỹ năng sống, qua đó nâng cao nhận thức và khuyến khích sự hợp tác tích cực từ phía gia đình trong việc hỗ trợ học sinh phát triển kỹ năng sống.

- Phát động các hoạt động ngoại khóa như các cuộc thi "Quản lý kỹ năng sống hiệu quả" hoặc các buổi sinh hoạt chuyên đề về kỹ năng sống, kết hợp với thực hành kỹ năng để học sinh, giáo viên, và cán bộ quản lý thấy rõ tác động tích cực của các biện pháp quản lý đối với sự phát triển toàn diện của học sinh.

2.3.2. Biện pháp 2: Đổi mới phương pháp và hình thức giáo dục kỹ năng sống phù hợp với đặc điểm của học sinh

a. Mục đích và ý nghĩa

Đổi mới các phương pháp và hình thức giáo dục kỹ năng sống sao cho phù hợp với độ tuổi, nhu cầu và năng lực của học sinh trung học phổ thông. Mục tiêu của biện pháp này là giúp học sinh hứng thú hơn với việc học và phát triển kỹ năng sống, từ đó nâng cao hiệu quả giáo dục toàn diện.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- Tập trung vào việc đa dạng hóa các phương pháp giáo dục kỹ năng sống nhằm thúc đẩy sự tham gia tích cực của học sinh. Các phương pháp như “trải nghiệm thực tế”, “học theo dự án”, “sắm vai”, “thảo luận nhóm” cần được triển khai linh hoạt, sáng tạo và phù hợp với đặc điểm của từng khối lớp.

- Xây dựng và áp dụng các hình thức giáo dục tích cực như tổ chức các buổi hoạt động ngoài giờ, các buổi giao lưu với chuyên gia, các hội thảo chuyên đề về kỹ năng sống, cũng như các hoạt động trải nghiệm thực tế tại cộng đồng. Việc này giúp học sinh có cơ hội rèn luyện và áp dụng kỹ năng trong môi trường thực tế.

- Khuyến khích sử dụng công nghệ thông tin trong quá trình giảng dạy kỹ năng sống, như việc sử dụng các ứng dụng học tập trực tuyến, video tương tác và các phần mềm mô phỏng để tăng cường tính sinh động và thu hút sự chú ý của học sinh.

- Đánh giá nhu cầu và năng lực học sinh để thiết kế các hoạt động kỹ năng sống phù hợp. Nhà trường và giáo viên có thể tổ chức khảo sát hoặc trao đổi với học sinh để nắm bắt mức độ hứng thú của các em với từng loại hình hoạt động kỹ năng sống. Dựa vào đó, giáo viên điều chỉnh phương pháp sao cho học sinh được phát triển các kỹ năng theo hướng thực tiễn và có sự gắn kết với đời sống.

- Lựa chọn các phương pháp giáo dục phù hợp, trong đó chú trọng đến phương pháp trải nghiệm và làm việc nhóm để tạo cơ hội cho học sinh thực hành. Ví dụ, đối với kỹ năng giải quyết vấn đề, giáo viên có thể xây dựng các tình huống thực tế và yêu cầu học sinh làm việc nhóm để thảo luận, phân tích và đề xuất giải pháp.

- Ứng dụng công nghệ vào quá trình giảng dạy kỹ năng sống như việc tổ chức các buổi học online, sử dụng các video và hình ảnh sinh động để minh họa cho bài học. Điều này không chỉ thu hút sự chú ý mà còn giúp học sinh dễ dàng tiếp thu và thực hành kỹ năng sống qua các nền tảng tương tác.

2.3.3. Biện pháp 3: Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

a. Mục đích và ý nghĩa

Biện pháp này nhằm xây dựng sự kết nối chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng

để tạo ra môi trường giáo dục kỹ năng sống đồng bộ và hiệu quả. Phối hợp ba bên sẽ giúp củng cố các kỹ năng sống mà học sinh đã học, đồng thời tạo điều kiện để các em áp dụng kỹ năng sống trong cuộc sống thực tiễn, đáp ứng nhu cầu phát triển toàn diện.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- *Liên kết chặt chẽ giữa nhà trường và phụ huynh*: Xây dựng hệ thống liên lạc thường xuyên với phụ huynh (như qua mạng xã hội hoặc công thông tin trực tuyến của trường) để cập nhật tiến độ và các nội dung kỹ năng mà học sinh cần rèn luyện.

- *Xây dựng quan hệ hợp tác với các tổ chức cộng đồng*: Phối hợp với các đơn vị, tổ chức địa phương để tổ chức các chương trình trải nghiệm kỹ năng sống ngoài trời, các sự kiện giao lưu cộng đồng, hoặc hoạt động từ thiện. Kêu gọi sự tham gia từ các tổ chức cộng đồng, doanh nghiệp tài trợ cho các sự kiện hoặc hội thảo kỹ năng sống để tạo điều kiện học tập kỹ năng sống phong phú hơn cho học sinh.

- *Tổ chức các buổi họp chuyên đề*: Mỗi học kỳ, trường sẽ tổ chức các buổi họp chuyên đề để thảo luận về giáo dục kỹ năng sống. Trong đó, nhà trường sẽ chia sẻ với phụ huynh về chương trình giáo dục kỹ năng sống, tiến độ, cũng như lắng nghe ý kiến đóng góp từ phía gia đình. Liên hệ và mời các tổ chức xã hội tham gia các chương trình hoặc sự kiện của nhà trường như hội thảo, các buổi ngoại khóa trải nghiệm thực tế về kỹ năng sống.

2.3.4. Biện pháp 4: Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng và nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên trong giáo dục kỹ năng sống cho học sinh

a. Mục đích và ý nghĩa

Biện pháp này nhằm trang bị cho đội ngũ giáo viên các kiến thức, kỹ năng và phương pháp giáo dục kỹ năng sống phù hợp, từ đó giúp họ tự tin và hiệu quả hơn trong việc truyền đạt và tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh. Đồng thời, nâng cao năng lực của giáo viên sẽ đảm bảo chương trình giáo dục kỹ năng sống được triển khai một cách bài bản, phù hợp với từng nhóm học sinh.

b. Nội dung thực hiện và cách thức thực hiện

- *Xây dựng chương trình đào tạo, bồi dưỡng kiến thức kỹ năng sống*: Nhà trường phối hợp với các cơ quan giáo dục để thiết kế các khóa đào tạo chuyên sâu về kỹ năng sống, bao gồm lý thuyết và phương pháp giảng dạy kỹ năng sống cho đội ngũ giáo viên. Cung cấp kiến thức cập nhật về kỹ năng sống theo yêu cầu giáo dục hiện đại, bao gồm các kỹ năng quan trọng như tự lập, tư duy sáng tạo, giao tiếp và quản lý cảm xúc.

- *Thực hành và ứng dụng phương pháp giảng dạy kỹ năng sống*: Tổ chức các buổi tập huấn hoặc thực hành cho giáo viên về phương pháp giảng dạy trải nghiệm, phương pháp sắm vai, giải quyết vấn đề, và các phương pháp tương tác khác nhằm phát huy tính tích cực của học sinh. Khuyến khích giáo viên áp dụng linh hoạt các phương pháp này trong lớp học và các hoạt động ngoại khóa để giúp học sinh phát triển kỹ năng sống một cách tự nhiên và hiệu quả.

- *Đào tạo kỹ năng tư vấn, hỗ trợ học sinh về kỹ năng sống*: Tổ chức các khóa tập huấn chuyên sâu để giáo viên hiểu cách tư vấn, hướng dẫn học sinh trong việc phát triển kỹ năng sống và giải quyết các vấn đề phát sinh. Khuyến khích giáo viên phát huy vai trò cố vấn, hỗ trợ học sinh trong việc thực hành và rèn luyện kỹ năng sống cả trong và ngoài lớp học.

- *Tổ chức khóa đào tạo định kỳ cho giáo viên*: Mỗi học kỳ, nhà trường sẽ tổ chức các khóa đào tạo hoặc mời các chuyên gia về kỹ năng sống đến tập huấn cho giáo viên. Nội dung đào tạo tập trung vào phương pháp giảng dạy, tổ chức hoạt động và cách xử lý tình huống thực tiễn.

- *Tổ chức các buổi thực hành, chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy kỹ năng sống*: Hàng tháng, tổ chức buổi sinh hoạt chuyên đề để giáo viên chia sẻ và học hỏi kinh nghiệm trong việc giảng dạy kỹ năng sống. Các buổi thực hành này giúp giáo viên cập nhật phương pháp mới, chia sẻ các cách tiếp cận hiệu quả và hỗ trợ lẫn nhau.

- *Thành lập nhóm tư vấn kỹ năng sống trong trường học*: Thành lập nhóm giáo viên có năng lực và kinh nghiệm về kỹ năng sống để hỗ trợ, tư vấn và hướng dẫn thêm cho đồng nghiệp, từ đó tạo môi trường chia sẻ kinh nghiệm và nâng cao chuyên môn.

2.3.5. Biện pháp 5: Cải tiến điều kiện hỗ trợ cho giáo dục kỹ năng sống

a. Mục đích và ý nghĩa

Mục tiêu của biện pháp này là cải thiện và nâng cao các điều kiện hỗ trợ như cơ sở vật chất, tài liệu, trang thiết bị, và môi trường học tập để đảm bảo các hoạt động giáo dục kỹ năng sống được triển khai hiệu quả và phù hợp với nhu cầu học sinh. Cơ sở vật chất, tài liệu học tập phong phú và không gian học tập hiện đại sẽ giúp học sinh có môi trường lý tưởng để phát triển kỹ năng sống.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- *Nâng cấp và bổ sung cơ sở vật chất*: Đầu tư vào không gian phòng học chức năng, phòng thực hành kỹ năng, và khu vực học tập trải nghiệm để học sinh có môi trường học tập tốt cho giáo dục kỹ năng sống. Trang bị các công cụ và thiết bị hiện đại phục vụ cho các hoạt động thực hành và ngoại khóa.

- *Cung cấp tài liệu và phương tiện giảng dạy hiện đại*: Xây dựng và phổ biến các tài liệu học tập đa dạng, bao gồm giáo trình, tài liệu tham khảo và các phương tiện số để học sinh có thể tự học và phát triển kỹ năng. Cung cấp cho giáo viên tài liệu giảng dạy phong phú, bao gồm sách, phần mềm hỗ trợ, và các công cụ giảng dạy đa phương tiện giúp thầy, cô nâng cao hiệu quả giảng dạy.

- *Tạo điều kiện cho các hoạt động trải nghiệm*: Tổ chức các chương trình trải nghiệm và thực tế ngoài trời hoặc tại các khu chức năng trong trường học để học sinh có điều kiện thực hành, ứng dụng và rèn luyện kỹ năng sống.

- *Tổ chức các chương trình thực nghiệm*: Nhà trường phối hợp với các doanh nghiệp và trung tâm kỹ năng để tổ chức chương trình trải nghiệm định kỳ, giúp học sinh thực hành kỹ năng trong các tình huống thực tế.

2.3.6. Biện pháp 6: Đa dạng hóa và nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, đánh giá trong giáo dục kỹ năng sống

a. Mục đích và ý nghĩa

Biện pháp này nhằm hoàn thiện và đa dạng hóa phương pháp kiểm tra, đánh giá kỹ năng sống cho học sinh, giúp đo lường chính xác năng lực và mức độ thành thạo kỹ năng mà học sinh đạt được. Công tác kiểm tra, đánh giá khoa học và toàn diện sẽ giúp giáo viên hiểu rõ về tiến độ, từ đó có những điều chỉnh phù hợp trong giảng dạy và định hướng học tập.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- *Xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá cụ thể*: Phát triển một bộ tiêu chí rõ ràng, dễ hiểu, dựa trên các kỹ năng sống cần thiết mà học sinh cần đạt được, bao gồm kỹ năng tự học, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm và giải quyết vấn đề. Định kỳ rà soát và điều chỉnh tiêu chí đánh giá để phù hợp với yêu cầu và thay đổi của chương trình giáo dục kỹ năng sống.

- *Đa dạng hóa hình thức kiểm tra, đánh giá*: Thực hiện các hình thức kiểm tra đánh giá

khác nhau như bài tập thực hành, dự án nhóm, thuyết trình, và đánh giá thông qua hoạt động trải nghiệm. Khuyến khích tự đánh giá và đánh giá chéo giữa học sinh để phát huy tính chủ động, tinh thần học hỏi lẫn nhau và khả năng phản hồi.

- *Ứng dụng công nghệ trong đánh giá:* Sử dụng các phần mềm và công cụ hỗ trợ để tổ chức kiểm tra, đánh giá online hoặc lưu trữ dữ liệu kết quả học tập của học sinh, giúp quản lý tiến trình phát triển kỹ năng của học sinh một cách hệ thống. Khuyến khích giáo viên sử dụng các nền tảng trực tuyến để tổ chức kiểm tra và đánh giá, tạo môi trường đánh giá khách quan, minh bạch.

- *Tổ chức hội thảo và đào tạo về phương pháp đánh giá kỹ năng sống:* Nhà trường tổ chức các buổi tập huấn, hội thảo để giáo viên được học hỏi về phương pháp kiểm tra đánh giá kỹ năng sống, đặc biệt là những phương pháp đánh giá hiện đại và hiệu quả.

2.3.7. *Biện pháp 7: Thúc đẩy sự tham gia tích cực của học sinh trong các hoạt động kỹ năng sống*

a. Mục đích và ý nghĩa

Mục tiêu của biện pháp này là nâng cao nhận thức và khuyến khích tinh thần tự giác của học sinh trong việc rèn luyện kỹ năng sống. Thông qua việc tham gia tích cực vào các hoạt động kỹ năng sống, học sinh không chỉ tiếp thu kỹ năng mà còn học cách ứng dụng và cải thiện kỹ năng của mình, góp phần phát triển năng lực cá nhân trong môi trường học đường và cộng đồng.

b. Nội dung và cách thức thực hiện

- *Khuyến khích học sinh tự lựa chọn và thiết kế hoạt động kỹ năng sống:* Cho phép học sinh tự đề xuất các ý tưởng về hoạt động kỹ năng sống, phù hợp với sở thích và nhu cầu cá nhân. Xây dựng các nhóm học sinh để lập kế hoạch và triển khai những hoạt động kỹ năng sống mà học sinh quan tâm, như các hoạt động thiện nguyện, câu lạc bộ kỹ năng, hoặc các dự án cộng đồng nhỏ.

- *Tạo cơ hội để học sinh lãnh đạo và tham gia tổ chức các hoạt động:* Đề cao vai trò của học sinh trong việc quản lý và điều phối các hoạt động kỹ năng sống, như giao nhiệm vụ cho các học sinh chủ chốt trong lớp hoặc trường. Tổ chức các cuộc thi hoặc chương trình “Học sinh tài năng kỹ năng sống” nhằm trao quyền cho học sinh lãnh đạo và đưa ra sáng kiến để phát triển các kỹ năng.

- *Tổ chức các hoạt động kỹ năng sống phong phú và gắn gũi với thực tiễn:* Thiết kế các buổi

thảo luận, hội thảo hoặc hoạt động nhóm liên quan đến tình huống thực tế mà học sinh có thể gặp phải trong cuộc sống hàng ngày, như kỹ năng xử lý xung đột, làm việc nhóm, và tự học. Phát triển các hình thức kỹ năng sống ứng dụng như diễn kịch, sắm vai, giải quyết tình huống mô phỏng để giúp học sinh thực hành và rèn luyện kỹ năng giao tiếp, quản lý thời gian, và thích ứng trong môi trường mới.

- *Tổ chức các buổi khen thưởng và ghi nhận thành tích để động viên tinh thần học sinh:* Học sinh có thành tích hoặc tích cực trong các hoạt động kỹ năng sống sẽ được khen thưởng, tạo động lực để các em phấn đấu và gắn bó với quá trình học hỏi kỹ năng sống.

3. Kết luận

Kết quả khảo sát và đánh giá thực trạng cho thấy, bên cạnh những thành tựu đạt được, công tác quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ vẫn còn nhiều hạn chế, bất cập. Các biện pháp

nâng cao hiệu quả quản lý giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ có mối quan hệ chặt chẽ, tương tác và bổ trợ lẫn nhau. Mỗi biện pháp đóng vai trò nhất định trong hệ thống quản lý giáo dục, hướng đến mục tiêu cuối cùng là đảm bảo học sinh có đủ kỹ năng sống cần thiết để phát triển toàn diện. Các biện pháp này không chỉ song hành mà còn tương tác đa chiều, tạo thành một hệ thống đồng bộ và logic, góp phần thúc đẩy hiệu quả giáo dục kỹ năng sống một cách toàn diện. Theo đó, các trường trung học phổ thông ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ cần tham khảo và vận dụng một cách sáng tạo, linh hoạt và đồng bộ các biện pháp vào điều kiện thực tế của nhà trường để mang lại hiệu quả cao nhất đối với hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo

- Ban Bí thư Trung ương Đảng. (2015). *Chỉ thị 42-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030*.
- Ban Chấp hành Trung ương. (2013). *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 Hội nghị Ban chấp hành Trung ương khóa XI “về đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chương trình giáo dục phổ thông*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2022). *Sổ tay hướng dẫn giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh*, Hà Nội.
- Dương, V. K. (2023). Nhu cầu giáo dục kỹ năng sống của học sinh trung học phổ thông ở thành phố Cao Lãnh, tỉnh Đồng Tháp. *Tap chí Thiết bị Giáo dục*, 2 (281).
- Delors, J. et al. 1996. *Learning: the treasure within*. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-First Century. Paris: UNESCO.
- Đỗ, T. T. (2017). Một số biện pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở các trường trung học phổ thông, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai. *Tap chí Giáo dục*, số 414.
- Huỳnh, V. S. (2009). *Nhập môn kỹ năng sống*. Thành phố Hồ Chí Minh: NXB Giáo dục.
- Nguyễn, T. B. (2017). *Giáo trình Giáo dục kỹ năng sống*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Nguyễn, V. Đ., & Phạm, M. H. (2013). *Giáo trình phương pháp nghiên cứu khoa học quản lý giáo dục*. Hà Nội: NXB Giáo dục Việt Nam.
- Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Cần Thơ. (2022). *Báo cáo tổng kết năm học 2021-2022*.
- Sở Giáo dục và Đào tạo thành phố Cần Thơ. (2023). *Báo cáo tổng kết năm học 2022-2023*.